

"Hattâ, efkârca muhtelif ve istidatça mütebayin asırlardan,.." cümlesini devamıyla izah eder misiniz?

"Kur'ân'ın şebâbetidir. Her asırda taze nazil oluyor gibi, tazeliğini, gençliğini muhafaza ediyor. Evet, Kur'ân, bir hutbe-i ezeliye olarak, umum asırlardaki umum tabakat-ı beşeriyeye birden hitap ettiği için, öyle daimî bir şebâbeti bulunmak lâzımdır. Hem de öyle görülmüş ve görünüyor. Hattâ, efkârca muhtelif ve istidatça mütebayin asırlardan, her asra göre, güya o asra mahsus gibi bakar, baktırır ve ders verir."(1)

Her asrın fikri, kabiliyetleri, teknik imkânları birbirinden farklıdır. Mesela, XIX. Asır sanayileşme asrı iken, XXI. Asır bilişim asrıdır. O zamanın fikir ve konjonktürü başka iken şimdiki asrın fikir ve konjonktürü çok farklıdır.

İnsanlıkta tekâmül esas olduğu için, sürekli bir terakki ve gelişme söz konusudur. Bu yüzden insanlığın her dönemi ayrı bir fikre, ayrı bir değere, ayrı bir kabiliyete sahiptir.

Halbuki Kur'an'ın mesajları ve imânâ dair ifadeleri, her asrın fikir ve istidadına mutabık ve mütenasibtir. Âdetâ o asra bakan ve o asırda nazil olmuş gibi diri ve taze bir hâsiyete sahiptir. Bu yüzden Kur'an bütün zaman ve mekânı ihata etmiş ezeli ve ebedî, eskimez bir lahutiliğe sahiptir.

(1) bk. [Sözler, Yirmi Beşinci Söz, Birinci Şule.](#)